

kelige forhold er det, at flertallet enten ikke har taget standpunkt til disse synspunkter eller måske endog er enigt i dem, men blot mener at burde bygge sit resultat på andre, efter flertallets mening mere afgørende betragtninger. Udvalget mener derfor, at den fulde klarhed over en højesteretsdoms rækkevidde og præjudikatbetydning kun kan opnås ved kendskab til de enkelte dommers votering, og at et sådant kendskab vil virke fremmende for den retsudvikling, der sker gennem anerkendelse af nye retstanker.

Der er derfor inden for udvalget enighed om, at der bør indføres en ordning gående ud på, at der efter den offentlige og mundtlige retsforhandling skal følge en rådslagning i retten for lukkede døre, at der efter endt rådslagning skal finde en mundtlig votering sted, d. v. s. en tilkendegivelse fra de enkelte dommere af deres standpunkt i sagen med tilhørende, indgående begrundelse, og at disse mundtlige enkeltvoteringer, af hvilke en fuldstændig skriftlig gengivelse straks tilvejebringes, skal offentliggøres i navngiven stand og udgøre eller træde i stedet for domsbegrundelsen.

Derimod har der ikke kunnet opnås enighed om, hvorvidt der bør gives offentligheden adgang til direkte at påhøre den mundtlige votering.

To af udvalgets medlemmer foreslår, at der i Højesteret efter en rådslagning for lukkede døre skal voteres mundtligt i et offentligt retsmøde, og at voteringen, som gengives i en særlig retsbog, træder i stedet for domsgrunde.

Udvalgets formand, højesteretsdommer Victor Hansen, der har understreget, at det spørgsmål, hvorom der ikke er opnået enighed inden for udvalget, er af stærkt begrænset natur, foreslår derimod, at den mundtlige votering vedblivende afgives for lukkede døre, men at dommernes enkeltvoteringer offentliggøres under navn og udgør domsgrundene.

Højesteret har i erklæring af 28. marts 1957 (bilag 2) meddelt, at der inden for retten har gjort sig forskellige opfattelser gældende om det rejste spørgsmål.

Ti dommere vil således ikke udtale sig imod, at der gennemføres den ændring, at det skal fremgå af dommen, hvilke dommere der har deltaget i sagens pådømmelse, og såfremt der ikke har været enighed, hvilke dommere der har stemt for de forskellige resultater. Disse dommere fraråder derimod en ordning, hvorefter dommen skal indeholde en fuldstændig gengivelse af hver enkelt dommers afstemning og begrundelse, således at dommens præmisser fremtræder som et antal enkeltvoteringer.

To dommere finder det rettest, at dommernes

navne offentliggøres i dommen, og nærer ikke afgørende betænkeligheder ved at gå over til den af udvalgets formand foreslåede ordning, hvorefter dommernes enkeltvoteringer offentliggøres under navn og udgør domsgrundene, men selve den mundtlige votering foregår for lukkede døre.

To andre dommere tiltræder det af udvalgets formand stillede forslag.

Een dommer finder det rigtigt, at dommernes navne offentliggøres i Højesterets domme og nærer ikke afgørende betænkelighed ved at lade dommen fremtræde som enkeltvota. Hvis en sådan ordning gennemføres, kan det efter denne dommers mening ikke gøre nogen større forskel, om de enkelte vota fremsættes skriftligt, eller mundtligt i et offentligt retsmøde.

Justitsministeriet finder, at det vil være en meget væsentlig forbedring, at de enkelte dommers mundtlige voteringer, således som der inden for udvalget har været enighed om, i deres helhed og med angivelse af dommernes navne optages i dommen og på denne måde kommer til offentlighedens kendskab.

Under hensyn til den betydelige forbedring, der efter ministeriets opfattelse ligger heri, uanset om det ikke foreskrives, at voteringen skal ske i et offentligt retsmøde, har ministeriet ment at burde slutte sig til det mindst vidtgående af udvalgets forslag, nemlig den af udvalgets formand foreslåede ordning.

Vedrørende de enkelte bestemmelser henvises i øvrigt til de nedenfor optagne bemærkninger.

Nordiske sagføreres møderet.

(§§ 260 og 730).

I tilslutning til Det nordiske Råds forhandlinger om gennemførelsen af nordiske statsborgeres retlige ligestilling blev på det nordiske justitsministermøde den 11. og 12. december 1953 som særligt punkt på dagsordenen sat spørgsmålet om, hvorvidt der i de nordiske lande kunne gennemføres regler, som åbner mulighed for en sagfører i et nordisk land til at give møde for retten i et andet nordisk land.

Medens der i Danmark og Norge, når der bortses fra de særlige regler om, at der kan mødes ved værger, ægtefæller, nærbeslægtede og ved personer, der står i fast tjenesteforhold til parten, i civile sager er eneret for sagførere til at møde i retten som fuldmægtige for parterne, er forholdet i Finland og Sverige det, at enhver, som retten finder egnet, kan benyttes som rettergangsfuldmægtig, dog at det i Sverige har været en betingelse, at